

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 09
fminpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING NINA
Postboks 5685 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2021/1895-6 432.3

Deres ref. 125/2021 - **Dato** 19.02.2021
475.1/RoA

Delegert sak-Rondane-Dovre np - Dispensasjon motorferdsel 2021-radiomerking villrein-NINA

Delegert vedtak

Norsk institutt for naturforskning (NINA) får dispensasjon til motorferdsel med helikopter (lavtflyging og start/landing) i forbindelse med gjennomføring av merking av villrein knyttet til oppfølging av prosjektet villrein og ferdsel i Rondane.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd, første alternativ og gjelder for Rondane og Dovre nasjonalparker, Grimsdalen, Dørålen og Frydalen landskapsvernområder, Mesætermyre, Kattuglehøi, Veslehjerkinntjønnin, Grimsdalsmyrene, Myldingi, og Flakktjønn naturreservat. Det er vurdert at aktiviteten ikke vil stride mot verneformålet eller skade verneverdiene nevneverdig dersom beskrevet metodikk og vilkår følges.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Motorisert ferdsel skal være avsluttet senest 20.april 2021
- Motorisert ferdsel skal ikke skje i vinter- eller påskeferie eller i helger.
- Den motoriserte ferdselen må holdes på et minimum, og koordineres med eventuelle andre oppdrag til natur- og fjellopsynet.
- Unødvendig forstyrrelse av dyrelivet må unngås.
- Rondane-Dovre nasjonalparkstyre skal ha tilsendt GPS-logg for helikopter når merkingen er gjennomført og senest innen 1.juni 2021. Sendes til sfinpost@statsforvalteren.no og merkes «Til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre»

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen kun gjelder de verneområdene som er opplistet i saksfremstillingen. Det forutsettes at søker også innhenter nødvendige tillatelser fra berørte kommuner og grunneiere etter motorferdselloven.

Nasjonalpark
Naturreservat

Dovre, Rondane
Flakktjønn, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

- Søknad fra stiftelsen Norsk Institutt for naturforskning (NINA) datert 5.februar 2021
- Vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre datert 16.mars 2018
- Søknad fra NINA datert 26.januar 2018
- Epost fra styreleder datert 17.februar 2021 om delegert behandling av søknaden

Saksopplysninger

Søknad

«Dette er en søknad om endring/utvidelse av tillatelsen gitt til motorferdsel i forbindelse med villreinprosjektet i Rondane i perioden 2018-2021. Konkret gjelder dette tillatelse til landing med helikopter i forbindelse med merking av villrein i 2021. I den opprinnelige søknaden ble det kun søkt om tillatelse til landing med helikopter de 2 første årene av prosjektperioden (2018 og 2019).

Det ble i 2019 merket 10 villrein med radiosendere. Dette var sendere som skulle var ut prosjektperioden, men ekstra ordinær avgang av radiosendere gjør at det er nødvendig å merke flere dyr nå siste året. Rent konkret skyldes avgangen dropp-off mekanismen som er utløst. Dette skjedde på flere sendere samtidig (samme dag) og skyldes trolig feil i programmering fra produsenten. Pr dato er det derfor kun 4 fungerende radiosendere i Rondane. To i Vulufjell området og to i Rondane Sør. Ingen av de i Rondane Sør går lengst i sør i området.

Styringsgruppa for prosjektet har et ønske å sette på nye sendere i vinter. Det er derfor planlagt å erstatte å eventuelt supplere disse med 6-8 sendere. Konkret er det tenkt å merke 3 nye dyr i Rondane Nord (Grimsdalsområdet) og 3-5 nye dyr i Rondane Sør. Det søkes derfor om utvidelse av gjeldende tillatelse kommuner og verneområder knyttet til disse del områdene.

Viser til den opprinnelig søknaden når det gjelder detaljer knyttet til aktiviteten. Den er vedlagt som et eget vedlegg til denne søknaden/eposten.

Ved behov for oppklarende spørsmål kan undertegnede kontaktes pr e-post eller telefon.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespenn.

Det er avklart med styreleder (jf. epost datert 17.februar 2020) at foreliggende søknad kan behandles delegert i tråd med vedtak av 16.mars 2018 gitt av nasjonalparkstyret.

Verneforskrift – formål

Omsøkt motorferdsel kan berøre følgende verneområder der Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet: Rondane og Dovre nasjonalparker, Grimsdalen, Vesle Hjerkin, Dørålen og Frydalen landskapsvernområder samt Mesætermyre, Myldingi, Flakkstjønna, Kattuglehøi, Veslehjerkinntjønnin og Grimsdalsmyrene naturreservat.

Et overordnet verneformål i alle de store verneområdene rundt Rondane er å ivareta leveområdet til villreinstammen. De mindre verneområdene har ofte et annet hovedformål med vernet. Verneformålet med Mesætermyre naturreservat er å bevare et stort og variert myrkompleks med stort artsmangfold. I Myldingi naturreservat er verneformålet landskapets kvartærgeologiske formelementer. Formålet med Grimsdalsmyrene er å bevare et stort og meget variert myrkompleks og omkringliggende hei- og skogsamfunn. Formålet med fredningen i Veslehjerkinntjønnin er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv. Formålet med fredningen i Kattuglehøi er å bevare ei rik, høgtliggende fjellmyr/palsmyr, mens lite påvirkete myr- og skogområder er et av verneformålene i Flakkstjønna naturreservat.

I verneforskriften for Rondane nasjonalpark angir § 2 følgende formål med opprettelsen av Rondane nasjonalpark:

- *ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,*
- *ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,*
- *ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,*
- *sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,*
- *bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,*
- *ta vare på verdifulle kulturminner.*

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I Dovre nasjonalpark angir verneforskriftens § 2 følgende formål:

- *ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,*
- *ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,*
- *ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,*
- *bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,*
- *ta vare på verdifulle kulturminner.*

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorisert ferdsel, inkludert lavtflyging under 300 m over bakken, er i utgangspunktet forbudt i alle verneområdene, med unntak for noen spesielle formål.

Forvaltningsplan

I forvaltningsplanen står blant annet følgende (s. 89):

«Det foregår noen forskningsprosjekt i området uten at det foreligger noen helhetlig oversikt over dette. Overvåkning av jerv og villrein og forskning knyttet til villrein medfører bruk av skuter. Flyving med helikopter og småfly under 300 m over bakken, benyttes også i spesielle perioder. Lokalt er denne aktiviteten noe omdiskutert, særlig når det har vært snakk om motorferdsel i forbindelse med villreinforskning, i sårbare perioder og områder.

Forvaltningsmyndigheten mener imidlertid det er et behov for både overvåkning og forskning knyttet til ulike arter også for å løse ulike forvaltningsmessige oppgaver. Utfordringen for oppsynet og forskerne/feltarbeiderne blir derfor å begrense den motoriserte ferdselen i størst mulig grad. Forvaltningsmyndighetene bør på sin side gjøre grundige avveininger mellom hva som er nødvendig forskning og overvåkning og sette nødvendige vilkår for aktiviteten i sårbare områder/perioder.»

Naturmangfoldloven

Omsøkt aktivitet er ikke omfattet av de unntakene som er spesifisert i verneforskriftene for nasjonalparkene. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til omsøkt formål med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, som åpner for at det: *«kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig».*

Denne saken må i tillegg vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jamfør § 7.

Vurdering

Bestemmelsen er en kan-bestemmelse og dispensasjon må ikke gis selv om vilkårene er oppfylt. Bestemmelsens første alternativ oppgir to kumulative vilkår for at dispensasjon skal kunne gis; tiltak eller aktivitet må ikke stride mot verneformål og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt for at dispensasjon skal kunne gis.

Dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldlovens § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men skal være en sikkerhetsventil som skal fange opp helt spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Gjennomføringen av prosjektet har gitt tekniske utfordringer som har medført at GPS-senderne har falt av dyra før prosjektperioden er fullført. Dette skyldes slik opplyst en feil i programmeringen av senderne fra produsentens side. Det er behov for å supplere med nye sendere da det pr.dags dato ikke er radiomerka dyr i Rondane nord og heller ikke helt sør i Rondane sør.

Nasjonalparkforvalter har vurdert hensynet til verneverdiene i området spesielt i forhold til villrein og friluftsliv. Villrein og menneskelig ferdsel er en av forvaltningsutfordringene i Rondane villreinområde. Dokumentasjon av arealbruken til villrein, og endringer i denne vil danne et mer robust beslutningsgrunnlag for forvaltningen på kort og lang sikt. At det også fokuseres på økologiske og bruksmessige effekter av avbøtende tiltak vil være et viktig element gitt blant annet besøksstrategien og implementeringen av denne.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med ny regional plan for villreinen i Rondane og Sølknkletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel (§ 8).

Ferdselen i de store verneområdene i Rondane er økende og har endret seg over tid. Kunnskap om forholdet mellom villreinen og menneskelig ferdsel i disse områdene er avgjørende i en god og strategisk forvaltning av verneverdiene. På denne bakgrunn vurderer nasjonalparkforvalter at omsøkt aktivitet ikke strider mot verneformålet.

Merking av villrein vil kunne gi økt stress for dyra. Dersom aktiviteten gjennomføres så skånsomt som mulig ut fra dagens brukte metoder og ressurstilgang, vurderes det at dette vil være kortvarig og forbigående og ikke skade verneverdiene nevneverdig. Det legges også til grunn at de langsiktige fordelene med videreføring av prosjektet oppveier for de ulemper selve merkemetoden fører til av motorferdsel generelt i området. Det forutsettes at NINA fortsetter å utveksle data som kommer fram i registreringsarbeidet. Når det gjelder friluftslivet er det relevant å sette begrensninger for motorferdsel knyttet til helger, vinter – og påskeferie for å unngå perioder med stor utfart. Førre-var-prinsippet vil derfor ikke bli tatt i bruk i dette tilfellet (§ 9).

I forhold til økosystem-tilnærming og samlet belastning, vurderer nasjonalparkforvalter at det er forsvarlig å tillate den omsøkte motoriserte ferdselen i dette tilfellet. Det er likevel viktig at NINA og eventuelle andre instanser samarbeider tett om merke- og registreringsarbeidet, blant annet for å redusere behov for motorferdsel i villreinens leveområde. I tillegg skal den motoriserte ferdselen skje på en slik måte at man unngår unødvendig forstyrrelser av dyreliv (§10). § 11 regnes som ikke relevant i denne sammenhengen. Kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sikres gjennom de vilkår som følger tillatelsen (§ 12)

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Trond Stensby			
STOR-ELVDAL KOMMUNE	Postboks 85	2481	KOPPANG
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statens naturoppsyn Rondane			
DOVRE KOMMUNE	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
FOLLDAL KOMMUNE	Gruvvegen 7	2580	FOLLDAL
NORD-FRON KOMMUNE	Nedregata 50	2640	VINSTRA
SEL FJELLSTYRE STATSALMENNING	Botten Hansens gate 9	2670	OTTA
DOVRE FJELLSTYRE	Kyrkjevegen 5	2660	DOMBÅS
RINGEBU KOMMUNE	Hanstadgata 4	2630	RINGEBU
SEL KOMMUNE	Botten Hansens gate 9	2670	OTTA
SØR-FRON KOMMUNE	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Villreinnemda Rondane og Sølnekletten			